

Til lovforslag nr. L 79. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 23. april 1996

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af konkursloven og visse andre love

(Rationalisering og modernisering af konkursbehandlingen m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt. To af udvalgets spørgsmål og justitsministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Advokatrådet og Advokatsamfundet,
Boye, Erik, Liseleje,
Dansk Landbrugs Realkreditfond,
Finansrådet,
Foreningen af faste medhjælpere ved Sø- og
Handelsrettens skifteret,
Foreningen af Registrerede Revisorer,
Handelskammeret,
Realkreditrådet og
Vedelskov, Karsten, Ålsgårde.

Der er af justitsministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller *udvalget* lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren stillede ændringsforslag.

Udvalget vil pege på, at der med lovforslaget tildeles kuratorer større beføjelser, end de hidtil har haft. I denne sammenhæng forventer udvalget, at udpegede kuratorer udøver en sådan adfærd, at princippet om at lade de med bobehandlingen forbundne opgaver udføre,

hvor den naturlige sagkundskab i situationen er bedst, iagttages.

I forbindelse med kurators anvendelse af revisorbistand ved behandling af konkursboer er det udvalgets opfattelse, at anvendelse af revisorbistand vil være hovedreglen og ikke undtagelsen. Dette indebærer, at en kurator for betryggelse af debitor og kreditorer skal udvise en skærpet agtpågivenhed i relation til antagelse af den nødvendige revisorbistand.

Udvalget mener endvidere, at skifteretterne bør være opmærksomme på, om der lokalt i områder med én eller få praktiserende advokater kan være særlige habilitetsproblemer ved udpegning af en kurator. Det er udvalgets opfattelse, at det som hovedregel bør være sådan, at man undlader at udpege kuratorer, der har været medlem af bestyrelsen i det konkursramte selskab, har været advokat for det eller på anden måde har haft nær forbindelse med det konkursramte selskab.

Ændringsforslag

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1

1) I den under *nr. 6* foreslåede affattelse af § 96, *stk. 2*, udgår *nr. 4*.

Nr. 5-18 bliver herefter nr. 4-17.

Til § 10

2) I *stk. 1* ændres »april« til: »juni«.

Bemærkninger

gørelse nr. 621 af 30. juni 1994, er ophævet ved lov nr. 1103 af 20. december 1995.

Til nr. 1

Det foreslås, at nr. 4 i den foreslåede affattelse af § 96, stk. 2, udgår, idet lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger, jf. lovbekend-

Til nr. 2

Det foreslås at udskyde ikrafttrædelsen fra den 1. april til den 1. juni 1996.

Dorte Bennedsen (S) Erling Christensen (S) Holger Graversen (S) Per Kaalund (S)

Lissa Mathiasen (S) Margrete Auken (SF) nfm. Bjørn Elmquist (RV) fmd.

Søren Søndergaard (EL) Sonja Albrink (CD) Birthe Rønn Hornbech (V)

Inge Dahl-Sørensen (V) Svend Aage Jensby (V) Erling Oxdam (V)

Helge Adam Møller (KF) John Vinther (KF) Gitte Seeberg (KF) Tom Behnke (FP)

Dansk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

To af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål nr. 34:

»Udvalget anmoder om ministerens kommentar til henvendelsen af 9. april 1996 fra Dansk Landbrugs Realkreditfond, jf. bilag 46.«

Svar:

Henvendelsen fra Dansk Landbrugs Realkreditfond (DLR) drejer sig om bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 3, som indeholder en ændring af konkurslovens § 16 a. Denne bestemmelse vedrører bl.a. adgangen til at tage skyldnerens ejendom til brugeligt pant under en betalingsstandsning.

Efter konkurslovens § 16 kan skyldnerens ejendom bl.a. ikke tages til brugeligt pant under en betalingsstandsning. Dette gælder dog ikke, hvis den pågældende pantefordring ikke vil kunne omstødes i tilfælde af konkurs.

For så vidt angår pantefordringer, der ikke vil kunne omstødes, følger det af konkurslovens § 16 a, stk. 1, at skifteretten, såfremt det må anses for nødvendigt af hensyn til betalingsstandsningens formål og skyldneren med det beskikkede tilsyns samtykke fremsætter begæring herom, kan bestemme, at der »ikke skal kunne foretages udlæg eller rådighedsberøvelse eller søges fyldestgørelse« på grundlag af pantefordringen. Hvis skifteretten træffer en sådan bestemmelse, skal skyldneren som udgangspunkt betale løbende ydelser på pantefordringerne, efterhånden som de forfalder. Skifteretten kan kun gøre undtagelse herfra med hensyn til pantefordringer, som ikke kan forventes dækket af pantet, jf. konkurslovens § 16 a, stk. 2 og 3.

Som nærmere omtalt i lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.3. og 3.3., er det ikke afklaret, om udtrykket »rådighedsberøvelse« i konkurslovens § 16 a, stk. 1, også giver skifteretten hjemmel til at forbyde, at en ejendom tages til brugeligt pant. Med den foreslåede ændring af bestemmelsen fastslås det udtrykkeligt, at skifteretten under de ovenfor

nævnte betingelser også kan forbyde, at en ejendom tages til brugeligt pant under en betalingsstandsning.

DLR anfører i henvendelsen til Retsudvalget, at man finder den foreslåede ændring uhensigtsmæssig. Efter DLR's opfattelse vil ændringen medføre, at realkreditinstitutternes muligheder for at iværksætte tabsbegrænsende foranstaltninger svækkes, og det anføres, at dette vil kunne føre til en dyrere og mere restriktiv realkreditfinansiering.

Justitsministeriet skal hertil anføre, at det ikke med lovforslaget er udelukket, at en fast ejendom tages til brugeligt pant, jf. herved også besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 27. Det er således bl.a. en betingelse for, at skifteretten kan forbyde panthavere at tage en ejendom til brugeligt pant, at retten efter en konkret vurdering finder et sådant forbud nødvendigt af hensyn til betalingsstandsningens formål, dvs. for at skyldneren kan opnå en samlet ordning med sine kreditorer.

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 27, må det indgå i skifterettens vurdering af, om der skal træffes bestemmelse efter konkurslovens § 16 a, stk. 1, hvilken betydning det vil have for skyldnerens økonomi, såfremt skyldneren fratages rådigheden over den pågældende ejendom, og hvordan udsigten er til at finde en samlet ordning, som også tilgodeser panthaverne. Der må også ske en afvejning i forhold til panthavernes interesse i en hurtig fyldestgørelse.

Som anført i besvarelsen af spørgsmål nr. 27, finder Justitsministeriet ikke, at der er grundlag for i forbindelse med en betalingsstandsning at stille panthavere i fast ejendom anderledes end f.eks. underpanthavere i løsøre. De sidstnævnte kan – som DLR gør opmærksom på – overhovedet ikke tage den pantsatte genstand til brugeligt pant, og skifteretten kan efter konkurslovens § 16 a, stk. 1, bestemme, at de pågældende ikke må foretage udlæg eller rådighedsberøvelse eller søge sig fyldestgjort

gennem en tvangsauktion eller på anden måde på grundlag af deres pantefordringer.

Spørgsmål nr. 35:

»Ad svaret på spørgsmål 34, jf. bilag 48.

I hvilke konkrete tilfælde vil der efter lovforslaget kunne tages til brugeligt pant under en godkendt betalingsstandsning.«

Svar:

Lovforslaget indeholder bl.a. en ændring af konkurslovens § 16 a, som vedrører adgangen til at tage skyldnerens ejendom til brugeligt pant under en betalingsstandsning.

En kreditor, som har en pantefordring, der ikke vil kunne omstødes under en konkurs, kan som udgangspunkt søge sig fyldestgjort m.v. på grundlag af fordringen, selv om skyldneren er under betalingsstandsning. Skifteretten kan imidlertid efter skyldnerens begæring med det beskikkede tilsyns samtykke bestemme, at der »ikke skal kunne foretages udlæg eller rådighedsberøvelse eller søges fyldestgørelse« på grundlag af en uomstødelig pantefordring, jf. konkurslovens § 16 a, stk. 1. Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 27 og 34, er rækkevidden af denne bestemmelse ikke afklaret i den juridiske litteratur. Med lovforslaget fastslås det udtrykkeligt, at skifteretten også kan forbyde, at en ejendom tages til brugeligt pant under en betalingsstandsning.

Det vil således ikke være udelukket at tage en ejendom til brugeligt pant på grundlag af en

uomstødelig pantefordring, ligesom det heller ikke er udelukket at foretage udlæg eller gennemføre tvangsauktion på grundlag af en uomstødelig pantefordring.

Skifteretten skal på skyldnerens anmodning træffe bestemmelse om, hvorvidt det bør forbydes kreditorerne at tage en ejendom til brugeligt pant af hensyn til betalingsstandsningens formål. Skifteretten skal i den forbindelse først og fremmest vurdere, om et sådant forbud er nødvendigt af hensyn til skyldnerens mulighed for at opnå en samlet ordning med sine kreditorer. Skifterettens vurdering skal foretages individuelt for hvert enkelt aktiv.

En betalingsstandsning tager som regel sigte på en rekonstruktion og videreførelse af skyldnerens erhvervsvirksomhed i forbindelse med en frivillig gældsordning eller på et samlet salg af virksomheden i drift. I disse tilfælde kan der navnlig være risiko for, at grundlaget for en samlet ordning forsvinder, hvis panthaverne iværksætter forfølgning mod erhvervsjendomme, der har betydning for driften af skyldnerens virksomhed. Der vil f.eks. ofte kunne være behov for at forbyde, at en landbrugsjendom i drift tages til brugeligt pant.

Hvis en ejendom ikke har betydning for driften af skyldnerens virksomhed, vil der normalt ikke være grundlag for at forbyde, at den tages til brugeligt pant. Udlejningsejendomme vil formentlig også i flere tilfælde kunne tages til brugeligt pant, uden at det skader bestræbelserne på at opnå en samlet ordning med kreditorerne.